

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7735/2023
15.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Немања Пузовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 142/22 од 15.07.2022. године, у седници одржаној 15.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 142/22 од 15.07.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту Прр1 14/22 од 05.04.2022. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезана тужена да му на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року исплати износ од 1.598.642,00 динара, са законском затезном каматом почев од 14.10.2019. године до исплате (став први изреке). Обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 160.800,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате (став други изреке).

Пресудом Апелационог суда у Београду Гжрр 142/22 од 15.07.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту Прр1 14/22 од 05.04.2022. године, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде имовинске штете исплати износ од 1.598.642,00 динара са законском затезном каматом од 14.10.2019. године до исплате (став први изреке). Преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, тако што је тужилац обавезан да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 67.500,00 динара (став други изреке). Обавезан је тужилац да туженој на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 33.000,00 динара (став трећи изреке). Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка (став четврти изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а ревизијом тужиоца се не указује на неку другу битну повреду прописану одредбом члана 407. став 1. тачке 2. и 3. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био радник „Индустије котрљајућих лежаја“ АД Београд и у периоду од 2001. године до октобра 2010. године за обављени рад у фабрици није примао минималну зараду. Решењем Привредног суда у Београду Ст 4155/10 од 22.10.2010. године отворен је стечајни поступак против стечајног дужника „ИКЛ“ АД Београд. Тужиоцу је у наведеном стечајном поступку по његовој пријави признато потраживање у укупном износу од 1.598.642,00 динара, сврстан је у трећи исплатни ред, у ком исплатном реду није било исплата нити ће их бити. Решењем Привредног суда у Београду Р4-Ст 984/2018 од 18.06.2018. године усвојен је приговор тужиоца, те је утврђено да му је повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст 4155/10, те је наложено стечајном судији да у року од 4 месеца предузме неопходне мере и радње како би се приступило уновчењу имовине стечајног дужника. Из извештаја Министарства привреде од 23.12.2019. године произлази да је у време покретања стечајног поступка стечајни дужник био приватизован и да је постојао као акционарско друштво. Решењем Владе Републике Србије од 07.02.2002. године суспендовани су сви органи у ДД „ИКЛ“ Београд, образован одбор који ће обављати функцију суспендованих органа управљања и именован је вршилац дужности директора привремено, док се не изврши избор ограна у ДД „ИКЛ“.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио применом одредбе члана 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року, у вези одредбе члана 172. Закона о облигационим односима, закључујући да стечајни дужник, без обзира на завршену приватизацију, није уживао довољну институционалну и пословну независност од државе, пошто је Влада Републике Србије именовала вршиоца дужности директора и Управни одбор, а суспендовала органе управљања предузећа, па немогућност наплате признатог потраживања тужиоца из радног односа, а и стечајне масе предузећа, може да се доведе у везу са контролом државе над тужиочевим послодавцем и утврђеном повредом права на суђење у разумном року.

Другостепени суд је становишта да је првостепени суд на утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право када је тужбени захтев усвојио, јер „Индустија котрљајућих лежајева“ АД Београд приватизована је 28.12.1999. године, тако што је на тај дан располагао са 100% акцијског капитала, од чега је мањински удео од 41,50% било власништво Акцијског фонда Републике Србије, Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и Фонда за развој, при чему је држава имала контролу над управљањем и пословањем наведеног предузећа до 01.01.2010.

године. Како је поступак стечаја над наведеним предузећем отворен 22.10.2010. године, након приватизације и након престанка утицаја државе на његово управљање и пословање, то се по становишту другостепеног суда, не може сматрати да је стечај вођен над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, а која чињеница искључује одговорност тужене.

Врховни суд налази да је другостепени суд правилно применио материјално право.

Одредбом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, број 40/2015), прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазвану повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективно (став 3).

Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођени над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године).

У конкретном случају, тужиоцу је, правноснажним решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст 984/2018 од 18.06.2018. године, утврђена повреда права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст 4155/2010, а тај стечајни поступак је отворен решењем Привредног суда у Београду Ст 4155/10 од 22.10.2010. године, над послодавцем тужиоца Предузећем „Индустрија котрљајућих лежајева“ а.д. Београд који је, у том моменту, био у већинском приватном капиталу са уделом државе од 0,55% од укупног броја акција. Одговорност Републике Србије за материјалну штету која је за извршне повериоце настала услед немогућности наплате њихових потраживања која су, било утврђена правноснажном одлуком суда било призната у стечајном поступку, постоји када је извршни дужник предузеће са већинским друштвеним или државним капиталом, због тога што је Република Србија, донетим законима и њиховим изменама и допунама, континуирано вршила продужење утврђених рокова за приватизацију а што је објективно онемогућило благовремено и делотворно намирење потраживања према субјекту приватизације са већинским друштвеним и државним капиталом. Тако је први Закон о приватизацији односно Закон о својинској трансформацији („Службени гласник РС“, број 32/97), у више наврата мењан, а одредбом члана 20ж став 1. Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, број 123/2007), је прописано да се од дана доношења одлуке о реструктурирању до дана доношења одлуке о окончању реструктурирања не може против субјекта приватизације односно над његовом имовином одредити или спровести принудно извршење нити било која мера поступка извршења ради намирења потраживања. Пошто је законским решењима објективно онемогућила извршење судских одлука којима су запосленима била призната и досуђена потраживања из радног односа према послодавцу са већинским друштвеним односно државним капиталом, Република Србија је објективно одговорна за штету коју су они претрпели. Међутим, овде то није случај пошто је ИКЛ располагао већинским друштвеним

капиталом до 28.12.1999. године, а након тога поступак својинске трансформације – приватизације је окончан решењем надлежног Министарства пољопривреде од 15.11.2011. године. Тужиочево потраживање датира из периода почев од 2001. године до 22.10.2010. године, када је држава имала мањински удео у капиталу друштва од 41,50%. Не постоји узрочно-последична веза између деловања Републике Србије, у смислу донетих закона којима су продуживани утврђени рокови за приватизацију и онемогућено извршење судских одлука ради намирања потраживања у односу на субјект приватизације, пошто се они не односе на стечајног дужника – послодавца тужиоца који је приватизован пре измене Закона о приватизацији. Због тога је тужиочев тужбени захтев неоснован.

Из изложених разлога, Врховни суд је донео одлуку као у изреци применом одредбе члана 415. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић